

תפיסת האחות את כשירותה התרבותית

בראי הכאב

"לקבל את ההבדל כהבדל"

אסתר שלום RN MA א. אחראית פנימית ו'

ענת אבואב RN MA א. אחראית פנימית א'

נליה אצ'ילדייב RN ראש צוות מחלקה פנימית ו'

פרידמן שושנה RN MA מרכזת מחקר בסיעוד מרכזת ח"תש

מרכז רפואי וולפסון

כנס מחקרים ופרויקטים יולי 2016

טיפול בכאב ראש בתרבויות שונות

<https://youtu.be/Ef4MZAagFfQ?t=74>

סרטון

מבוא

מדינת ישראל היוותה מאז הקמתה מדינת הגירה עבור אנשים משלל מדינות, תרבויות ושפות

▶ המפגשים והחיכוך הם בין הגורמים שהביאו להצפת נושא הרב-תרבותיות בכל תחומי החיים כולל מתן שירותי בריאות

▶ קיימים פערים בצריכת שירותי בריאות על רקע שונות תרבותית

▶ משרד הבריאות שם לו כיעד לצמצם פערים בבריאות בין הקבוצות השונות בחברה הישראלית, תוך העצמת כלל הקבוצות החלשות בה.

▶ "יש לפעול לשם העלאת המודעות של עובדי הארגון ומערכת הבריאות בכל הקשור לשונות תרבותית והשפעתה על תקשורת בין-אישית, היענות לטיפול והתנהגויות בריאות".

גישות טיפול

הגישות של "כשירות תרבותית" ו "המטופל במרכז" הן המובילות בשנים האחרונות שתיהן בעלות ערכי ליבה דומים ומטרתן לשפר את איכות הטיפול לכלל המטופלים בעולם ובישראל בפרט

(חוזר מנכ"ל פברואר 2011)

טיפול סעודי בכאב בחולים מתרבויות שונות

- ▶ אחיות מאותגרות בעבודתן היום יומית לשקול מצבי כאב מגוונים במהלך עבודתן עם מטופלים
- ▶ עליהן לפרש התנהגויות כאב מנקודת המבט של המטופל (Leininger, 1995)
- ▶ הבנה של כאב מנקודת מבט תרבותית היא חיונית
- ▶ אי הכרת הרקע התרבותי של המטופל יוביל לאומדן שגוי (Tervalon & Murray, 1998, Zborowski, 1969)
- ▶ כאשר האחיות אינן מכירות את הרקע התרבותי של המטופל הן עלולות להניח הנחות סטריאוטיפיות (McDermott, 2000)

מהי תרבות

- ▶ תרבות היא היבטים סמליים נרכשים בחברה האנושית הכוללים שפה מנהגים ומוסכמות באמצעותם ניתן לייחד את ההתנהגות האנושית.
- ▶ תרבות מארגנת את התובנות האנושיות באופן מורכב ובלתי מודע

(McGoldrick ,1996)

השפעת התרבות על המטפל והמטופל

- ▶ תרבות מעצבת ערכים אמונות נורמות ושיטות עבודה של אנשים
- ▶ תרבות משפיעה על הערכה וטיפול בכאב לפיכך הבנה של כאב מנקודת מבט תרבותית היא חיונית למטפל.
- ▶ כאב הוא אמנם חוויה אוניברסלית אך ישנם הבדלים עצומים בחוויית הכאב בין אנשים ותרבויות שונות (Lasch 2002) .

הדרך שבה אדם מקבל את הכאב, מגיב לכאב ונותן לו

משמעות, מושפעת מגורמים : אתניים, תרבותיים, גנטיים

וביולוגיים.

(Akinbola, Simoes, Jackson 2000)

מהי כשירות תרבותית

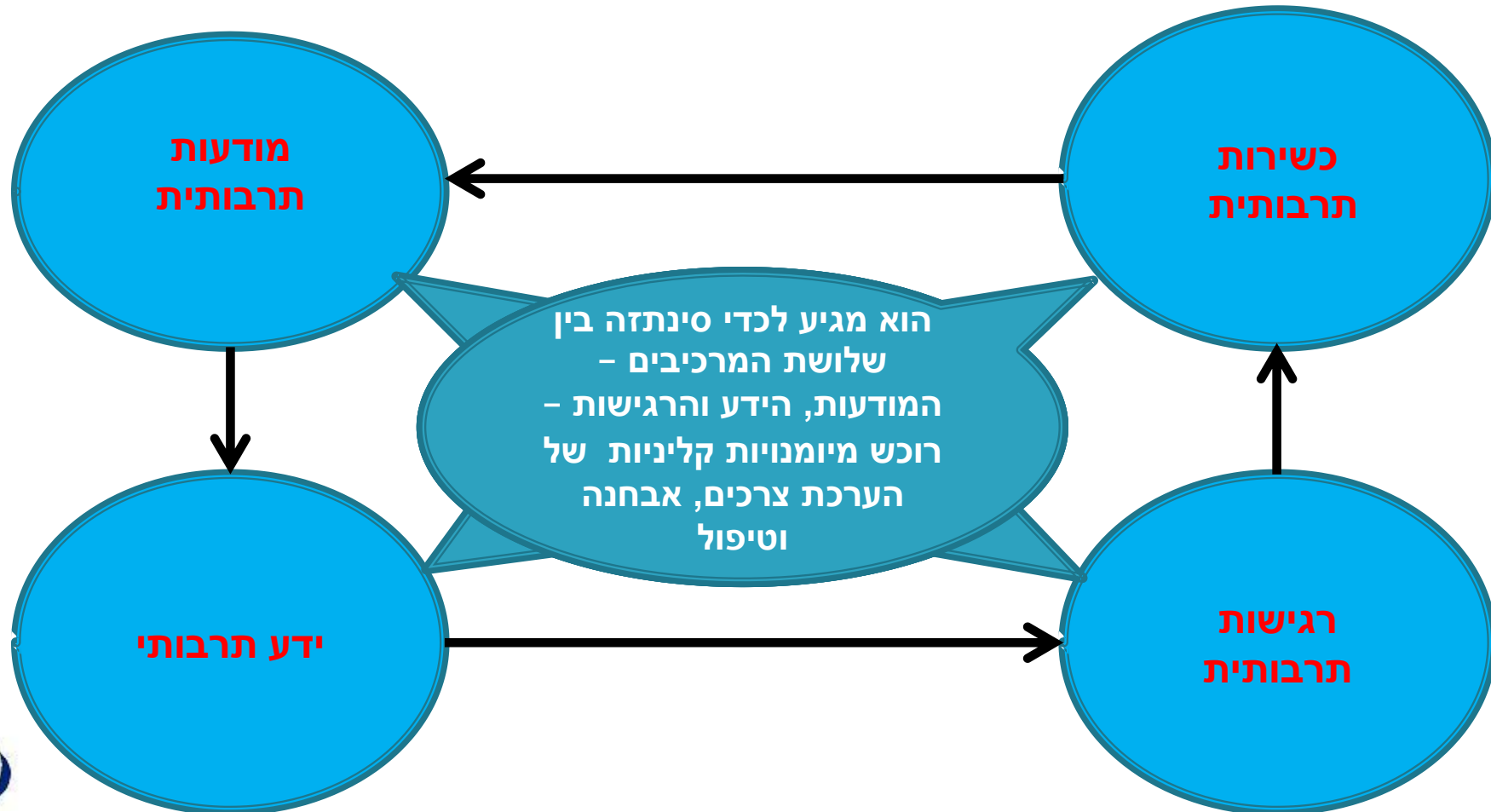
כשירות תרבותית הינה התנהגויות, מאפיינים ונהלים המאפשרים
לארגון (או ליחיד) לפעול באופן יעיל במצבים רב תרבותיים

(Cross , Bazron, 1989)

מודל כשירות תרבותית

Papadopoulos, Tilki , Taylor 1998

רציונל המחקר

- ▶ במרכז הרפואי וולפסון האחיות נחשפות למטופלים ממגוון תרבויות.
- ▶ מצופה מהאחות להיות בעלת מודעות תרבותית, ידע תרבותי, רגישות תרבותית וכשירות תרבותית.
- ▶ במידה והאחות אינה כשירה תרבותית האבחון הערכה וטיפול בכאב עלולים להוביל לאומדן וטיפול שגוי -משפיע על החלמה והענות לטיפול של החולה
- ▶ פערים שזיהינו בטיפול בכאב הניעו אותנו לחקור את הנושא

מטרת המחקר

בדיקת תפיסת האחות את כשירותה התרבותית בכלל ובכאב בפרט

שאלות המחקר

- 1. האם קיים קשר בין השכלה לתפיסת האחות את כשירותה התרבותית**
- 2. האם קיים קשר בין תפקיד לתפיסת האחות את כשירותה תרבותית**

הליך המחקר

▶ אוכלוסיית המחקר: אחיות העובדות בבית"ח וולפסון

▶ שיטה: מחקר חתך, מדגם נוחות

▶ כלי המחקר: שאלון אנונימי למילוי עצמי, מתבסס על שאלון

(gamet et. al . (2004)

1. חלק ראשון: סוציו-דמוגרפי

2. חלק שני: כולל היגדים הבודקים את המושגים במודל הכשירות התרבותית של Papadopoulos

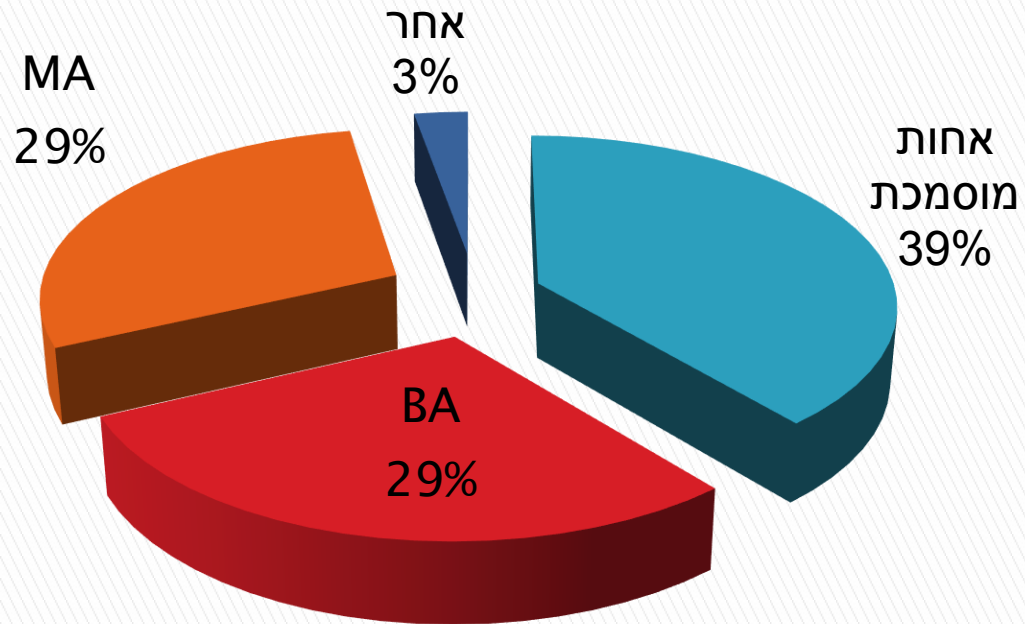

תוצאות

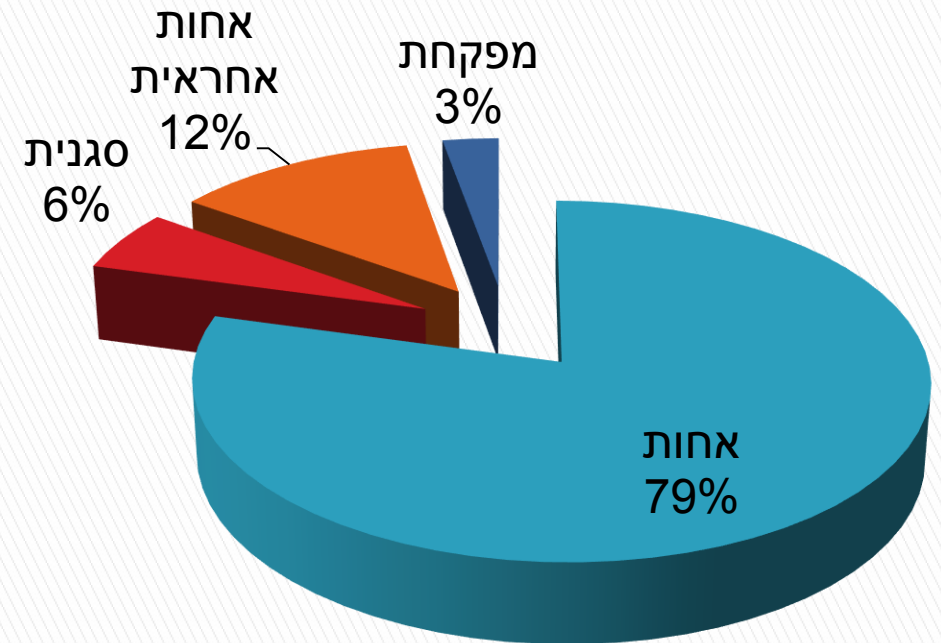

מאפייני אוכלוסיית המחקר

N=105

התפלגות לפי השכלה

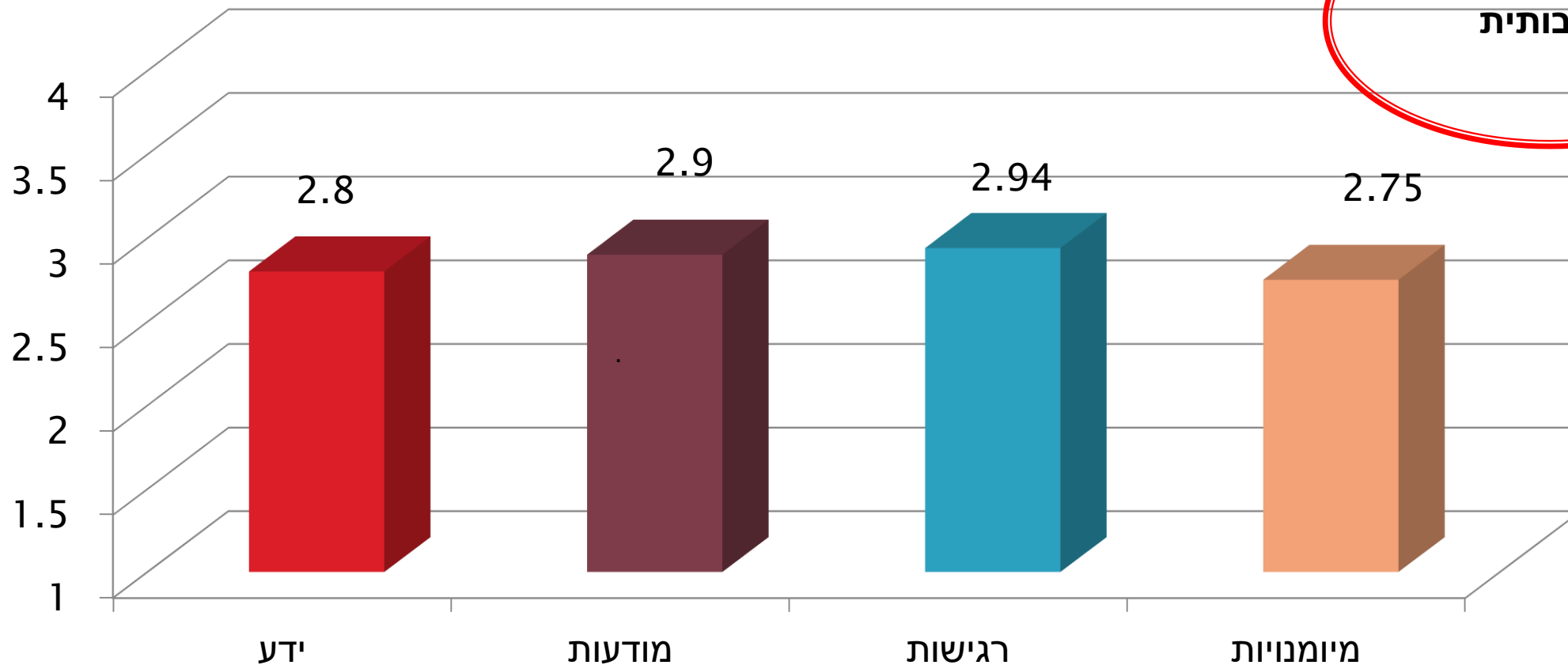

התפלגות לפי תפקיד

תפיסת האחות את כשירותה התרבותית מרכיבי המודל

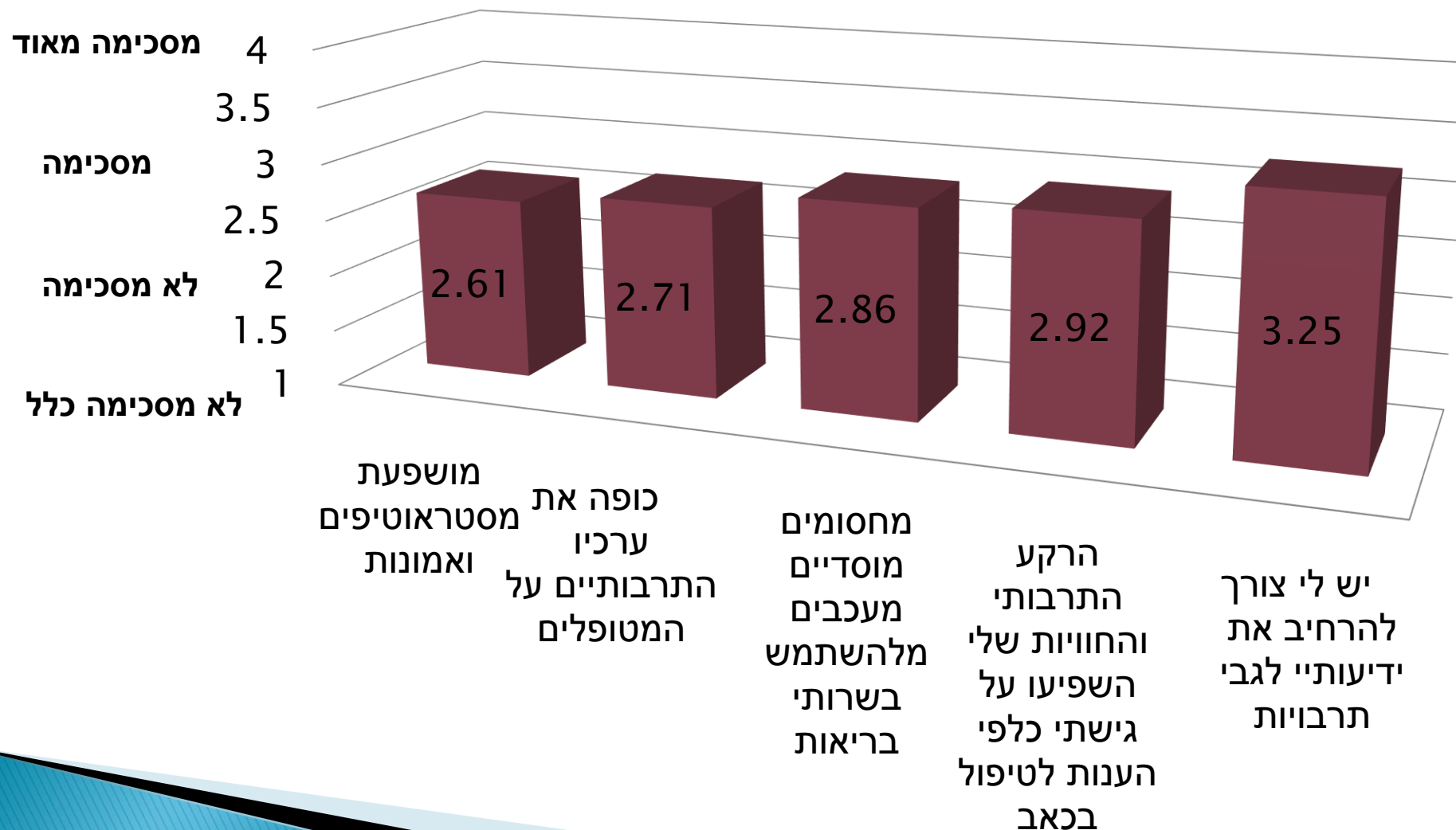
רמת
הכשירות
התרבותית
2.81

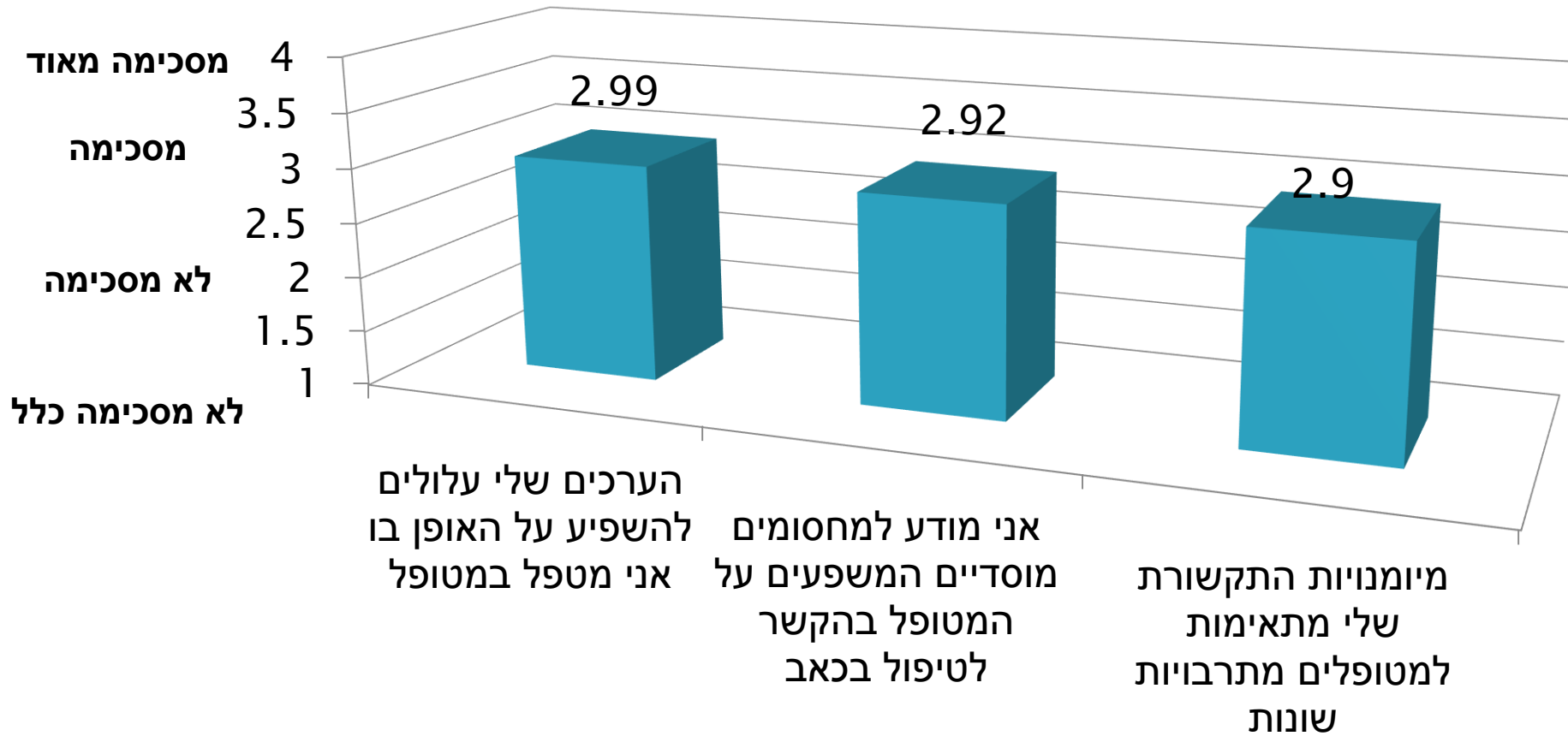
Cronbach's Alpha.854

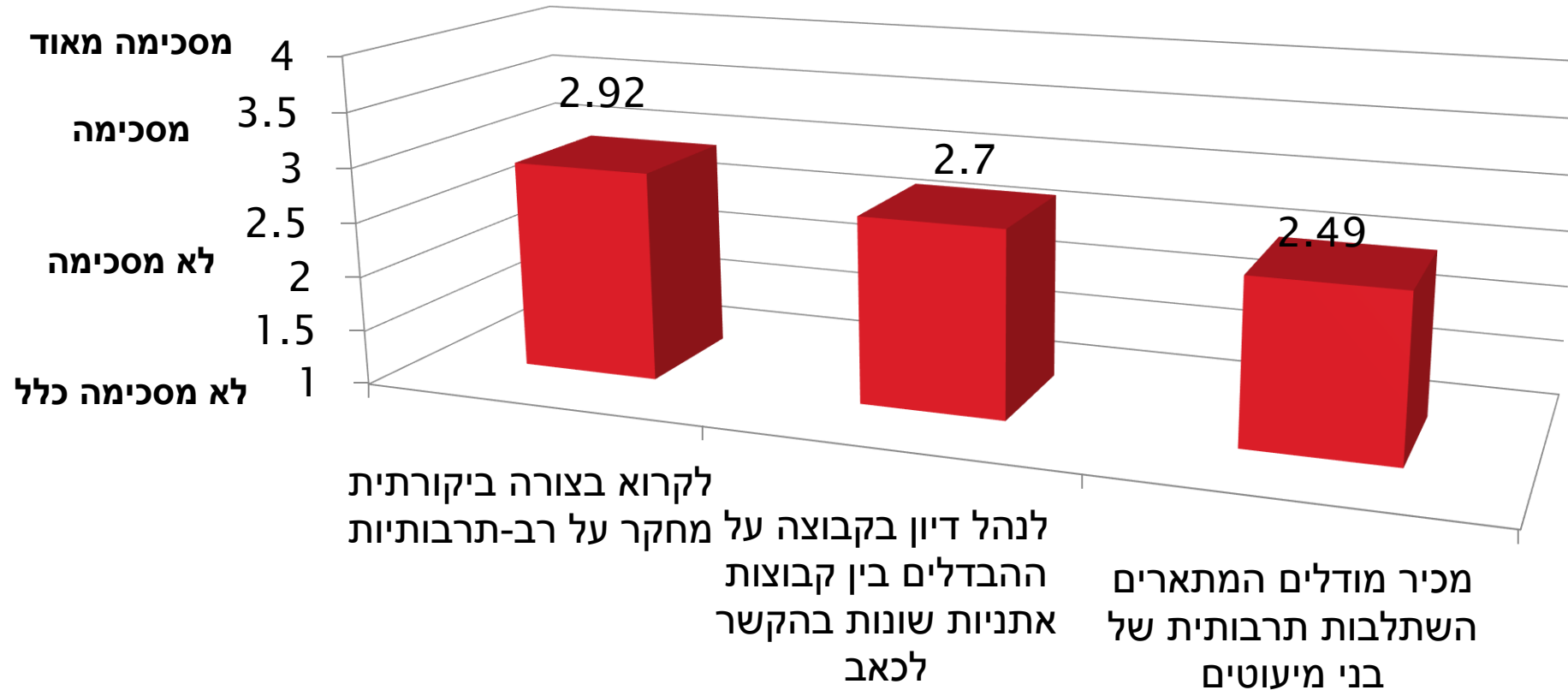
תפיסת האחות את מודעותה התרבותית

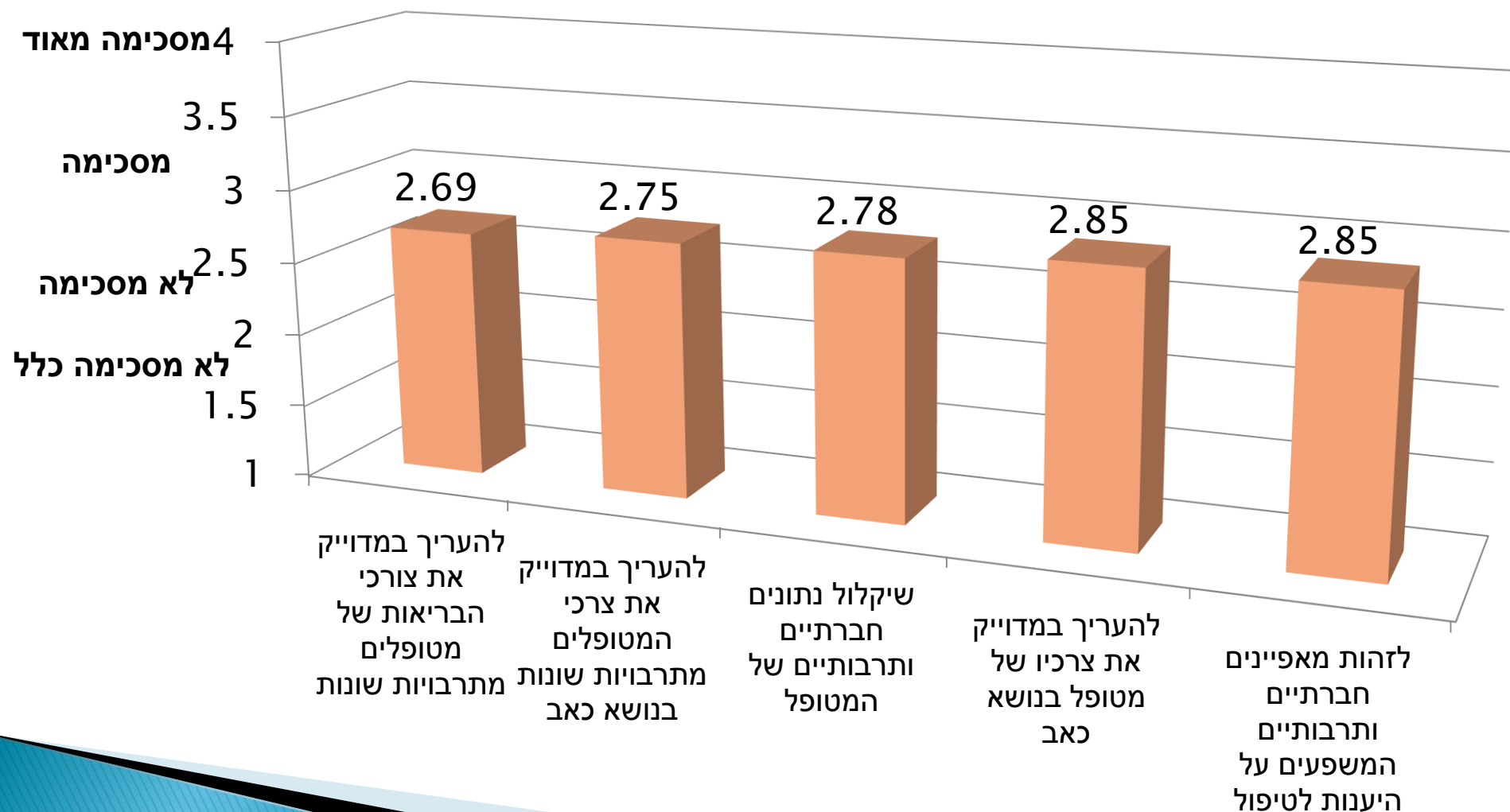
תפיסת האחות את רגישותה התרבותית

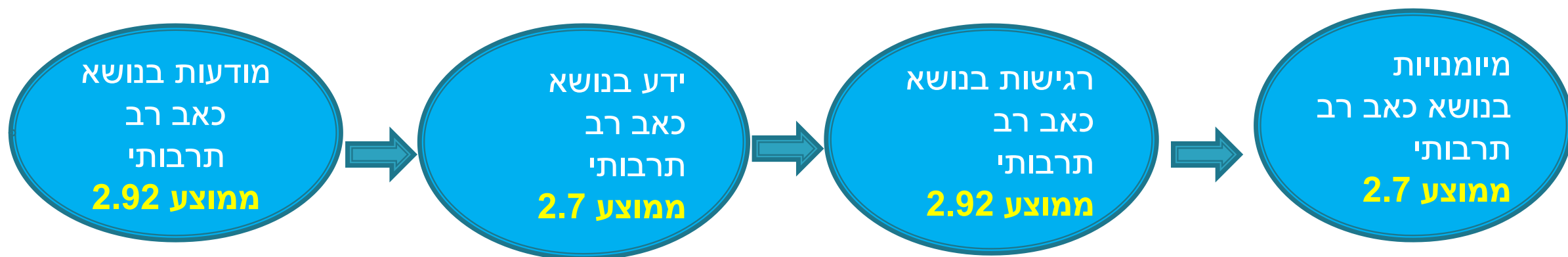
תפיסת האחות את הידע שלה בנושא תרבויות שונות

תפיסת האחות מיומנויותיה התרבותיות

תפיסת האחות את כשירותה התרבותית בראי הכאב

ממצאים נוספים

- ▶ לא נמצאו הבדלים מובהקים בין :
 - ▶ מגדר
 - ▶ דת
 - ▶ דתיות
 - ▶ מצב משפחתי
 - ▶ מישרה
 - ▶ גיל
 - ▶ ותק
 - ▶ שיוך מחלקתי

▶ לא נמצאו קשרים / הבדלים נוספים עם משתנים סוציו-דמוגרפיים נוספים

מסקנות

1. האחיות מסכימות במידה רבה כי הן כשירות תרבותית בכלל ובנושא כאב בפרט
2. ככל שרמת ההשכלה גבוהה יותר האחיות תופסות את עצמן פחות כשירות תרבותית
3. ככל שהאחות בעלת תפקיד בכיר יותר היא תופסת את עצמה פחות כשירה תרבותית דבר המעיד על מודעות בפער בידע
4. תפיסת הכשירות התרבותית מושפעת מהשכלה ומהמעמד הניהולי.

דיון

- ▶ ישנו פער ניכר בין תפיסת האחות את כשרותה התרבותית לבין ממצאי הספרות.
 - ▶ בספרות מדווח כי האחיות אינן כשירות תרבותית.
 - ▶ ההסבר לפער זה הוא
 1. האחיות לא הוכשרו בנושא כשירות תרבותית
 2. אינן בעלות ידע על אמונות ותפיסות בתרבויות שונות בכלל ובכאב בפרט.
- (Lasch KE 2002)

המלצות

1. להוסיף ליעדי הארגון יעד בנושא קידום הכשירות התרבותית של הצוות
2. תכנית הכשרה מוסדית בנושא כשירות תרבותית בכלל וכאב בפרט
3. ברמת המחלקה: אחיות אחראיות יעוררו שיח בנושא

המלצות מחוזר מנכ"ל בנושא : התאמה והנגשה תרבותית ולשונית במערכת הבריאות - פברואר 2011

"יש לפעול לשם העלאת המודעות של עובדי הארגון ומערכת הבריאות בכל הקשור לשונות תרבותית והשפעתה על תקשורת בין-אישית, היענות לטיפולו התנהגויות בריאות".

"מומלץ להכשיר את כלל הצוותים בארגוני הבריאות בקורסים שעניינם הלימה ובמיוחד את אנשי הצוות העוסקים בטיפול (cultural competence) תרבותית באוכלוסיות מרקעים תרבותיים שונים או מגוונים"

סיכום

▶ האתגרים העומדים בפני ספקי שירות המבקשים להיות יותר כשירים

מבחינה תרבותית כוללים "להכיר בהבדל כהבדל"

▶ "אין ספק כי ההתמודדות עם שונות תרבותית...הינם בין האתגרים

המשמעותיים העומדים כיום בפני ספקי שרותי בריאות בישראל"

(חוזר מנכ"ל פברואר 2011)

▶ "החוכמה האמתית והיחידה היא לדעת שאתה לא יודע כלום"

(סוקרטס)

תודות

▶ דר' שרה ניסים מנהלת בי"ס לסיעוד וולפסון

למשתתפי המבדק

